

Egész napos ünnepségek városunkban a román nép felszabadulásának 15. évfordulóján

Emlékművet állítanak a Szegeden eltemetett román hősöknek
: : Diszünnepség a színházban : : Irodalmi est

Augusztus 23-án ünnepli a román nép felszabadulásának 15. évfordulóját. A fasiszta diktatúra megdöntésének napján a Román Kommunista Párt felhívására a román katonák fegyverüket a szovjet csapatok oldalán a hitleristák ellen fordították és nemcsak hazájuk felszabadításában vettek részt, hanem Magyarország és Csehszlovákia felszabadításához is hozzájárultak. Mintegy 260 napon át harcoltak a szovjet hadsereg oldalán, több mint ezer kilométer mélységben nyomultak be az ellenséges hadterületre, ennek során majdnem négyezer helységet szabadítottak fel és több mint százezer foglyot ejtettek. Összesen

15 román hadosztály vett részt a felszabadító harcokban és román katonák küzdöttek Szeged környékén, a tiszántúli részeken is.

A szegediek is hálával tartoznak azoknak a román katonahősöknek, akik hozzájárultak a város felszabadításához is.

E hálának kifejezésére határozta el Szeged m. j. városi tanácsa, hogy emlékművet állít a román hősök tiszteletére.

A belvárosi temetőben nyugvó román hősök sírjainál állítják fel a csaknem négy méteres gránit emlékművet, amelyre a Román Népköztársaság bronz cí-

merét helyezik el, alatta pedig aranybetűs felirat hirdeti majd román nyelven: »Örök dicsőség a magyar nép felszabadításáért elesett román hősöknek!« Az obeliszkhez Tápai Antal szobrászművész kovácsoltvas talapzaton bronz, művészi kandallábereket tervezett. Ezeknek lángjai jövő vasárnap,

a román nép felszabadulásának 15. évfordulója napján lobbannak fel először, amikor délelőtt 10 órai kezdettel avatják fel az emlékművet.

Az avatóünnepségen Ladányi Benedek, a városi tanács v. b.-elnökhelyettesének megnyitó szavai után Kelemen Sándor százados, a szegedi munkásörzék zászlóalj parancsnoka mond beszédet, majd Szeged dolgozóinak küldötti megkoszorúzzák az emlékművet és a hősi sírokat.

Az ünnepséget követően a Széchenyi tér 9. számú történelmi múltú műemlék, a Zsótér-ház falán emléktáblát lepleznek le.

E házban találkozott ugyan egymással 1849. július 14-én — 110 éve — Koszuth Lajos és a román nép nagy forradalmi vezetője, Balcescu, és írta alá a magyar-román »megbékéltetési tervezetét.« E történelmi eseményt és egyben a magyar és a román nép ba-

rátágának a történelemben gyökerező szálait hirdeti majd az emléktábla.

Este a Szegedi Nemzeti Színházban diszünnepséget rendeznek a román nemzeti ünnep alkalmából.

Itt Biczó György, a városi tanács v. b.-elnökének megnyitóját követően Kispál Jenő, a Szeged városi pártvégrehajtóbizottság tagja mond ünnepi beszédet, majd felszólal a Román Népköztársaság budapesti nagykövetségének képviselője is. A megemlékezéseket követő kulturális műsorban román és magyar műveket mutat be a Szegedi Nemzeti Színház több művésze, a battonyai román népi együttes, a szegedi szövetkezeti kórus és a Textilművek tánckara.

Ugyancsak a román nép legnagyobb nemzeti ünnepe alkalmából rendez

irodalmi estet 21-én, pénteken a központi egyetem aulájában

a városi tanács művelődési osztálya. Ezen Dér Endre, József Attila-díjas író mond beszédet, majd a román irodalom fejlődéséről tart előadást Vasile Moldovan, a román nagykövetség tanácsosa. Az irodalmi est műsorában a Szegedi Nemzeti Színház művészei és az Egyetemi Szaváló Kör tagjai román írók és költők műveiből adnak elő.

Az újszenthiváni Béke Tsz tagjai

lépjenek bátran előre!

A kis tiszántúli falu, Újszenthiván egykor éppúgy magán viselte a kapitalista rendszer minden átkát, nyomorúságát, mint az egész ország. Alig két tucat módosabb ember uralta a falu határának nagyobb részét, a földet, a többi százak, cselédek, részesmunkások alamizsna-kenyérrel tengették életüket. Aki nem volt módos gazda, annak nem volt becsülete. Ha a béres, napszamos megbetegedett, vagy ha nem kapott munkát — ahogy akkor mondták — »meg is dögölhetett éhen, a felesége, vagy az árva maradt porontyok megsíratták, de a gazdagok dölyfét, szívét ez soha nem enyhítette.«

Széthullott Újszenthivánon is ez az embertelen világ. Az emberek nagy többsége — akiknek azelőtt tán még egy cserép muskátli alá való földjük sem volt — földbirtokos lett. A földreform után a földjükön és két dolgos kezükön kívül jóformán semmijük sem volt. Otthonra letek saját hazájukban, saját falujukban, melvhez régen éppen nekik volt a legkevesebb közük. Csakhamar élni tudtak a kommunizmus adta földdel, szabadsággal. A kapott földön — sokak esetében a kapott házakban — az egykori nyomorult zsellérek csakhamar dolgos emberségüket megillető gazdákká, középparasztokká váltak. Lakásaikból most nem hiányzik a villany, a szőnyeg, a rádió, pedig azelőtt az agyagpadló is nemzedékről nemzedékre öröklődött. Nem hiányzik az istállókból az egy-két, sőt a három darab ló, a néhány szarvasmarha. Sok gazda akoljában tucatszám található most is a házott sertés. Mióta az új rendszerben élnek, nincsenek értékesítési gondok, hiszen sohasem győznek annvit termelni földjeiken, hogy az állam fel ne vásárolná tőlük. Egy-egy parasztszalád évi jövedelme gyakran az 50-60 ezer forintot, sőt a százezeret is megközelíti. Jellemző, hogy itt a hagyományos korai burgonya 25-

30 ezer forintot is meghoz évente egy-egy családnak, bár ez csak féltermés, mert májustól őszig egy másik jó termést is ad a kitűnő öntéstalaj.

Egy pillanatra sem

tagadják az újszenthiváni emberek, egyetlen éltető elemük, erőt adó levegőjük a néphatalom. Ezek után a legtermészetesebbnek tűnt az, hogy a korábban alakult, egyre gazdagodó helybéli Új Élet Tsz mellett a tavasz idején »Béke« néven újabb kollektív gazdaság alakult. Ez a 88 családostól származó igen gazdag paraszti közösség azonban az idős előbbrehaladottsága miatt nem tudta tavasz idején megkezdeni a munkát. A felsőbb államhatalmi szervek egyetértésével, támogatásával úgy döntöttek, hogy a nyáron rendezik ügyesbajos egyéni dolgait, s ősszel kezdődik az egységes, közös termelés. Ez a néhány hónap arra is kellett, hogy a jobb részleteiben is ki-munkálják a leendő kollektív gazdaság arculatát. Azzal kezdték, hogy valamenynyien összeadták belépési nyilatkozataikat, megválasztották maguk közül a tsz vezetőit, s írásban kérték: állami költségen a tanácsi szervek hajtsák végre az általános földrendezést, hogy ősszel már egységes birtokos mezőgazdasági birtokosok lehessenek a termelésben. Minden rendben, törvényes formák között történt. A községi tanács a felsőbb közigazgatási szervek segítségével csakhamar elkészült a tagosítással.

A falu vezetői,

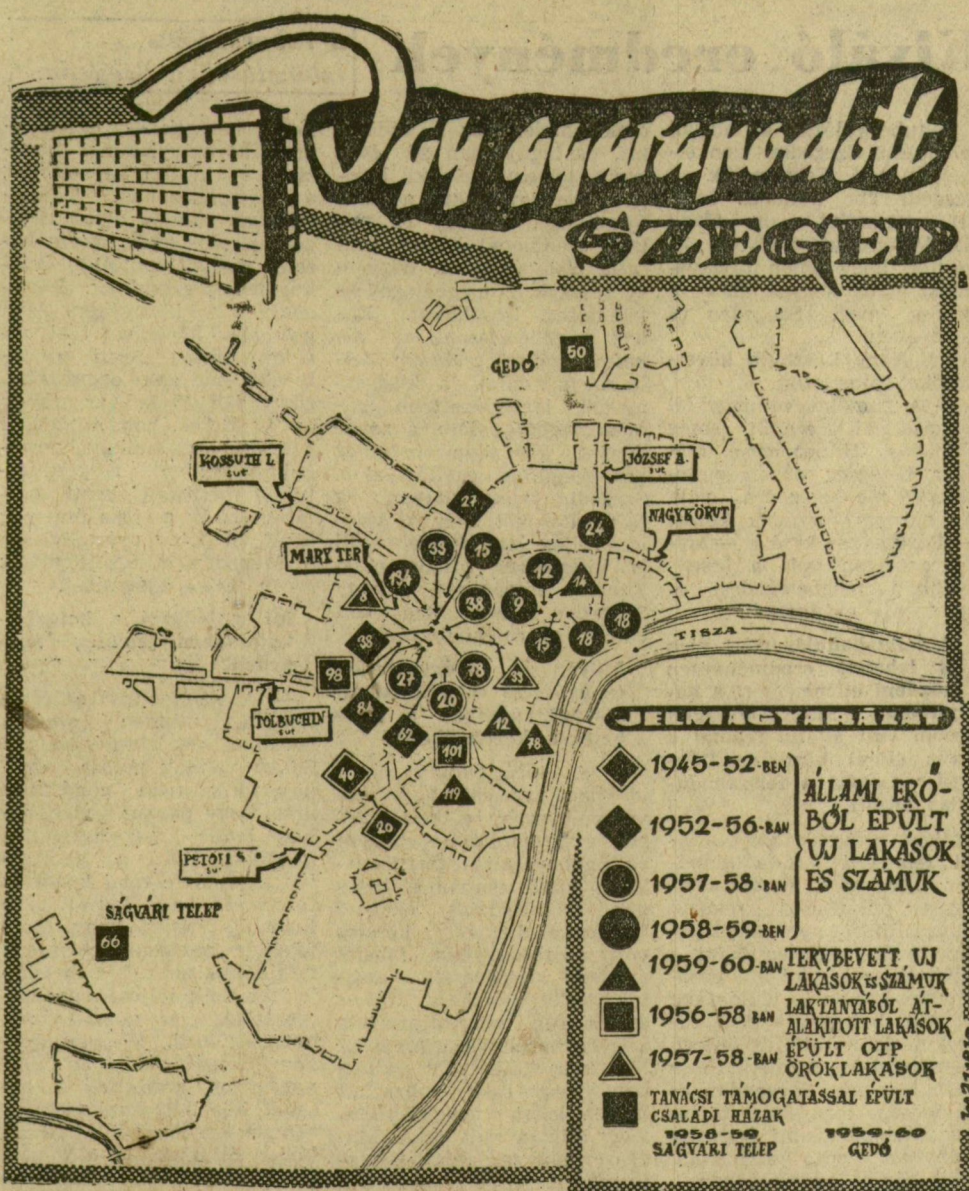
komunistái azonban később vették észre, hogy az egyéni gazdaságadatoknak ez a nagy-szerű, forradalmi lépése az osztályellenesség, elsősorban néhány volt kizsákmányoló, a klerikális reakció legelkeseredettebb dühét váltotta ki. Valóságos terrorakciókat indítottak el, hogy az embereket megfélemlítsék, s testi épségük veszélyeztetése mellett tagadják meg önmagukat, becsületüket, kérijk vissza belépési nyilatkozataikat, s tartás magukat tá-

vol a közösség minden gondolatától.

A kellemetlen helyzetbe került emberek elmondásából kitűnik, hogy az egész akciónak kisebb csoportból álló, rosszindulatú, népelles, minden aljasságra kapható irányító vezérkara van. A falu népének érdekeit súlyosan veszélyeztető aknamunka eredményeként ez a 88 parasztszalád máris nagy veszteség elé került. Ez ugyan jelenleg is teljes mértékben elkerülhető. Arról van szó, hogy a törvények értelmében — melyeket a tagok aláírásaikkal magukra nézve teljes mértékben kötelezőnek fogadtak el — a Béke Tsz 600 katasztrális hold nagyságú tábláján hamarosan el kell kezdeni a nagyüzemi termelés előkészítését. Törvénysértést követnének el akkor, ha bárkit is kényszerítenék arra, hogy akarata ellenére dolgozzék a közösségben. Ilyen körülmények között a birtokot olyan szomszédos nagy termelőszövetkezeteknek kell átengedni, melyeknek tagjai a Béke Tsz tulajdonjogainak teljes fenntartása mellett is örömmel hajlandók megművelni.

Nem kevesebbről,

mint 88 család becsületéről, előrehaladásáról van szó az újszenthiváni esetben. A Béke Tsz tagjai ne túsorják, hogy néhány szálnas, régi hatalmát, s gazdagságát visszacsíró butjogással sárral fröcskölje be tisztességüket, »visszalépésre« bujtogtassa őket! Elsősorban saját égvéni érdekeik alapján bátran lépjenek előre a fejlődés felé vezető lépcsőjén! A parasztembernek csak addig van élete, míg földje van. Újszenthivánon is életet kaptak az evkori zselléremberek, amikor földet adtak nekik a kommunizmus. Most ehhez az élethez nagyobb erőt, gépet, fejlettebb termelési módszereket kínál a néphatalom. A Béke Tsz tagjainak élniük kell ezzel a lehetőséggel. Nem lehet sok időt adni annak, amikor megvetéssel beszélnek majd azokról, akik most megpróbálták követ hengeríteni útjukra.

Egyre sűrűbben jelennek meg lapunkban a hírek: itt is, ott is új lakásépítést kezdik meg Szegeden. Ugyancsak többször tájékoztattuk már olvasóinkat, hogy a következő évben a város melyik részén indul meg a lakásépítkezés. Úgy hisszük, nem lesz érdektelen, ha most szemléltetőben, s mintegy összefoglalóul mutatjuk be, hogyan gyarapodott a város lakásokkal az elmúlt években, azonkívül hová terveznek új háztömböket.

1945-52 között a Petöfi Sándor sugárút és a Faragó utca sarkán épültek az első állami lakások. 1952-56-ban a Jósika utcában, a Hajnóczy utcában és a Marx téren készültek el az új bérházak. 1957 után fokozódott a lakásépítkezés üteme. Ugyancsak a Hajnóczy utcában, a Török utca és a Mérey utca sarkán, magában a Mérey utcában, valamint a Nagykörút és a Mérey utca sarkán készültek el a korszerű épületek. Ezek jól sikerült, több színű, derűs homlokzatukkal jelentősen emelik a város képét is.

Rajzunkon fekete kör jelzi az 1958-59-ben elkezdett új épületeket, amelyekhez — az előbbiekhöz hasonlóan — az állam adta a pénzt. Ezek közül a legjelentősebb az a tömb, amely egy TŰZEP-telep és egy földszintes avult üzletsor helyén magasodik a Marx téren. Egy régi épület lebontása után ugyancsak a Marx térre került egy 15 lakásos épület, amely magasságával szerencsésen javította meg a Marx tér egy szakaszának arculatát. A Lenin körúton túl a Kossuth és a Telemi

utcában ugyancsak ebben az időszakban kisebb lakóházak készültek. Ezekhez hasonlóan épül a Kálmány Lajos utcában is. A József Attila sugárút és a Brüsszeli körút sarkán egy üres telekre — ugyancsak állami erőből — 24 lakásos szép épületet építenek a Csongrád megyei Építőipari Vállalat dolgozói.

Nagyszámú lakáshoz jutott a város a két lakotanya átalakításával. A Honvéd téren és a Londoni körúton egy híjjával 200 család kapott lakást.

Lehetővé tette az állam, hogy azok, akik bizonyos saját lőkével rendelkeznek, öröklakást is vásárolhassanak maguknak. Az Attila utcában és a Rákóczi téren építetett az Országos Takarékpénztár ilyen öröklakásokat.

Külön akciót szervezett a tanács a kis családi házak építésére. A Ságváritelepen és Gődöben létesül a két korszerű település, amely két város jelleget fogva Szeged díszé lesz az akció befejeztével.

És nézzük a terveket: 1959-60-ban a Szentháromság utcában, az Oskola utca környékén és a Telemi utcában gyarapodik lakásokkal Szeged. Újszegen pedig — a rajzon ennek ábrázolására már nem is jutott hely — épülnek meg a szövetkezeti lakások.

A következő években — a rajzon ezt sem jeleztük — a Csongrád megyei tanács is sok lakást épített Szegeden azon dolgozóinak, akik a megyeszékhely áthelyezésével Szegedre költöznek majd.

A szovjet-mexikói kereskedelemért

Egy mexikói napilap közleménye szerint Mexikó Nemzeti Pártja sikraszállt azért, hogy Mexikó bővítsék kereskedelmét a Szovjet-unióval és a többi szocialista országgal.

A párt vezetősége külön nyilatkozatot bocsátotta ki a mexikói gazdasági élet súlyos helyzetéről, amelyben az is szerepet játszik, hogy a világpiacon egyre nehezebben tudja elhelyezni gyapotját. A párt követeli a mexikói áruk piacának kiszélesítését. A Nemzeti Párt nyilatkozata rámutat, hogy a nemzetközi korszaknak megakadályozzák, hogy a latinamerikai országok szocialista államokkal kereskedjenek.

Mexikónak — hangsúlyozza a párt — kereskednie kell a Kelettel éppen úgy, ahogyan azt a többi latinamerikai ország is teszi.

(A Szovjet Tájékoztató Iroda közleménye)

MAJDOENE

A kormány átalakításáról szóló hírek igaznak bizonyultak. Ma megalakult a Friedrich-kormány. Ez már nem szakemberekből, hanem politikusokból áll. Legismertebb emberei Lovász Márton, az »oktobrista« külügyminiszter, Nagyatádi Szabó István a kisgazda földművelésügyi miniszter, Huszár Károly a »néptanító« kultuszminiszter és a Peidléket lemondató fogorvos, Csillery András népegészségügyi miniszter. A szociáldemokratáknak fenntartották a kereskedelmi és az ipari-munkaügyi tárcákat. A szegediek közül tehát senki nem került be az új kormányba. Mindössze Telekinek ajánlották fel egy tárcánélküli miniszterséget, ő azonban családóttan visszautasította ezt. Szolgálatiért ügylátszik többet várt. A kormány már le is tette az esküt József főherceg kezébe. Elsőként a miniszterektől függetlenül Horthy fővezér esküdött. Ezzel is hangsúlyozta különállását, a kormánytól való függetlenségét. József főherceg természetesen nem mulasztotta el az alkalmat és ismételten hangsúlyozta saját maga és a kormány antantbarátságát. Egyébként az antant hatalmak képviselői — egy-egy tábornok — megérkeztek Budapestre és állandó tanácskozással folytatták egymás között, valamint a magyar politikusokkal.

Az új kormány első teendője az volt, hogy egy belügyminiszeri rendelettel hivatalosan is megindította a bűnvádi eljárást az összes népbiztosok és minden Tanácsköztársaság idején szerepet játszó egyén ellen.

A kormányt egyre másra keresik fel különböző küldöttségek, amelyek felajánlják támogatásukat. Ma az írók képviselőjében is megjelent néhány ember a miniszterelnöknél. Vezetőjük Szabó Dezső volt. Hangoztatták: Minden erejüket készek a kormány rendelkezésére bocsátani.